

Kolla korken - oktober Tillsynstips med mera

Det är inte för sent..

..att hoppa på kampanjen! Tänk på att även några få tillsynsbesök gör nytta! Och även om ni inte beställt eller gjort egna informationsblad så kan ni alltid lägga ut annonsen och/eller annan information på kommunens webbplats (tips lite längre ned i detta brev).

Det finns för övrigt fortfarande färdiga informationsblad kvar att beställa.

Om tillsynen!

Projektgruppen har samlat på sig en hel del erfarenheter och information, genom egna tillsynsbesök, frågor från er med mera. Dessa erfarenheter vill vi förmedla till er, för att underlätta för er:

Korkar som inte fungerar

Vi har i många fall upptäckt korkar som inte fungerar. Vår tillsyn gör alltså nytta! Det kan vara så att första gången man skruvar får man upp korken. Efter att ha skruvat på den fungerar den barnskyddande funktionen igen. Det gäller inte bara petroleumprodukter, utan även annat, som t.ex. kaustiksoda. Om ni upptäcker icke-fungerande korkar:

- Visa gärna butiksinnehavaren innan ni skruvar på korken igen, alternativt låt dem testa någon förpackning själva.
- Uppmana butiksinnehavarna att ta bort produkten från hyllan och skicka tillbaka produkten till leverantören!
- Fotografera produkten och notera produktens namn, tillverkare/importör och dennes adress m.m.
- Efter tillsynsbesöket: skicka information om felaktiga korkar till KemI samt till den/de kommuner där leverantören eller importören finns. På det sättet kan felet rättas till. (Får de dessutom tillbaka felaktiga produkter från sina leverantörer blir de tvungna att vidta åtgärder.)

Spara gärna information om dessa felaktiga produkter, vi kommer att ta med detta i de utvärdering som görs efter kampanjtiden.

Förvaringen

Kravet på en svåråtkomlig förvaring för små barn gäller alla *hälsofarliga* produkter. Det gäller alltså inte bara sådana produkter som kräver barnskyddande förslutning. Nej, alla giftiga, frätande, hälsoskadliga, irriterande, allergiframkallande och cancerframkallande produkter ingår i begreppet hälsofarliga (KIFS 2001:3, bilaga 1).

Ni som varit ute har kanske märkt att det inte är helt lätt att bedöma vad som är en bra förvaring. Projektgruppens åsikt är att man inte kan säga att det SKA vara på det ena eller andra sättet. Bortsett från solklara fall, som t.ex. när hälsofarliga produkter står på nedersta hyllan. Någon har kanske undrat om man inte kan ha några kemiska produkter alls längst ned, alltså inte ens produkter som inte är klassificerade som hälsofarliga. Men för många butiker blir det praktiskt ohållbart. Utgå från klassningen av produkterna: hälsofarliga produkter svåråtkomligt, omärkta får stå längre ned även om det inte är nyttigt att få i sig dem heller. Sunt förnuft får råda.

Stora dunkar anser vi kan få stå lägre, eftersom kravet om svåråtkomlig gäller speciellt för små och lätthanterliga förpackningar. Det kan ju vara praktiskt svårt att ställa tunga dunkar högt upp. Men kan butiken t.ex. ställa dem nära kassan ökar det ju möjligheten till uppsikt.

Förvaring på hyllan närmast golvet är inte ovanligt. Men inte OK enligt vår uppfattning. Undantag: dunkar och andra stora, otympliga förpackningar.

Om miljöstraffavgifter

En dom i Miljööverdomstolen (Mål nr M 11234-02 från 13/9) har pekat på svagheter i lagstiftningen när det gäller detaljistens ansvar för taktilmärkning på produkter. Denna svaghet gäller även barnskyddande förslutningar.

Enligt KIFS 2004:4 (tidigare 1998: 8), 3 kapitlet 1 §:

”Bestämmelserna i 2, 2 a, 3, 4 och 4 a §§ gäller i yrkesmässig verksamhet när hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter släpps ut på marknaden och skall i första hand tillämpas av dem som tillverkar eller för in produkterna till Sverige...”

(Barnskyddande förslutningar regleras i 3 §.)

Enligt samma föreskrifter, 3 kapitlet 3 §:

”Oavsett storlek skall behållare som innehåller följande kemiska produkter, som erbjuds eller säljs till allmänheten vara försedda med barnskyddande förslutning...”

Här regleras alltså detaljisternas ansvar.

Enligt domen i Miljööverdomstolen så är det inte tydligt vilket ansvar detaljisterna har eftersom det står att tillverkare och importörer ”i första hand” är ansvariga för att bestämmelserna om att produkter som släpps ut på marknaden ska ha bl.a. taktil märkning. Miljööverdomstolen skriver bl.a. att ”Föreskrifter som omfattas av sanktionssystemet måste därför vara så klart utformade att det inte kan uppstå någon tvekan om vem som är ansvarig eller under vilka förutsättningar ansvar inträder. Enligt sin ordalydelse skall bestämmelserna om bl.a. kännbar varningsmärkning tillämpas i första hand av den som tillverkar eller importerar kemiska produkter. Däremot går det inte att läsa ut av bestämmelserna om också detaljister – som i ett senare led tar befattning med produkterna – har någon form av sekundärt ansvar för märkningen eller i vilka situationer ett sådant ansvar skulle kunna aktualiseras. Ordalydelsen ger inte stöd för att lägga ansvaret på någon annan än tillverkaren och importören.”

Kemikalieinspektionen kommer att föreslå ändringar av reglerna så att det blir tydligare att också detaljister har ett ansvar. (Avsikten har dock redan från början varit att både tillverkare/importörer och detaljister har ett delat ansvar. Men eftersom beslut om miljöstraffavgifter ska fattas i solklara fall finns det uppenbart ett behov av förtydligande.)

Vår rekommendation till er är därför att skippa miljöstraffavgifter under hösten, i de fall det skulle vara aktuellt (dvs. när barnskyddande förslutning helt saknas).

Tänk på: tillsynen är självklart viktig ändå!

Vid upptäckt av produkt som helt saknar barnskyddande förslutning:

- Informera butiksansvariga att produkten inte får säljas!
- Fotografera produkten och notera produktens namn, tillverkare/importör och dennes adress m.m.
- Meddela KemI samt den kommun där tillverkare/importör finns, så att felaktigheter kan rättas till.

Endast för yrkesmässigt bruk?

På vissa produkter kan det stå att produkten endast får säljas för yrkesmässigt bruk (även andra än döskallemärkta). Det kan också vara så att en butik säger att en produkt bara ska säljas för yrkesmässigt bruk även om det inte står på produkten (kan vara någon förpackning som inte är konsumentvänlig). Då krävs inte barnskyddande förslutning. Men då skall produkten inte exponeras i butik. Butiken ska säkerställa att produkten bara säljs för yrkesmässigt bruk, t.ex. genom att förvara den bakom disk och ha klara rutiner för denna försäljning.

Produkter med plastfilm

Ni kanske har stött på vissa produkter som har plastfilm över korken? Vid tillsyn rekommenderar vi att ni kontrollerar dessa produkter precis som andra. Om det i något fall är svårt får situationen avgöra på vilket sätt, men framkomliga vägar kan vara att be butiksinnehavaren ta bort plasten eller att köpa produkten.

Information till allmänheten

Lägg gärna ut information på **kommunens webbplats**. Logotypen syns tydligt! Om ni inte har cd-skivan hos er (där logotypen finns), kontakta undertecknad så mejlar jag enkelt över logotypfilen. [Tips på webbplatser med information om kampanjen:](#)

www.partille.se

www.boras.se (klicka er fram till Miljöskyddskontoret och Aktuellt)

www.harryda.se (klicka Miljö)

www.trollhattan.se

www.skovde.se (klicka Miljö- och hälsoskydd)

Vår erfarenhet är att **barnavårdscentraler och andra som träffar barn** gärna vill få informationsblad om kampanjen. Om ni inte kan ge dem så många exemplar, ge dem några stycken så att de kan sätta upp på anslagstavlor m.m.

Om ni inte redan gjort det: kontakta gärna lokaltidningen, lokalradio m.fl. och berätta om ert arbete. Fråga tidningen om de vill ta med logotypen när de skriver (skickar vi gärna till er), för bilder ser de flesta!

Översättning till fler språk

På Konsumentverkets webbplats (www.konsumentverket.se) finns information om barnsäkerhet på flera språk. En broschyr utgiven av Hyresgästföreningen i samarbete med konsumentvägledningen i Hagfors kommun *Trygga barn, om barn och säkerhet i vardagen* finns på tolv språk. Men som en del av er säkert märkt finns det ingen översatt information om kemikalier och förgiftningsrisker. Vi har ställt frågan om detta till Konsumentverket. Svaret blev att de ska göra en satsning på just detta under 2005. Även om det inte kommer till nytta under kampanjen är det ju mycket bra. Så håll utkik under nästa år!

Ställ gärna frågor till oss i projektgruppen! Vi återkommer med mer information under kampanjtiden.

För projektgruppen Kolla korken,

Biträdande projektledare
Miljösamverkan Västra Götaland
Tfn 031-60 58 95, 070-180 69 97
cecilia.lunder@o.lst.se